

Ulus İnşâ Sürecinde Öjenik Siyaset ve Irkçılık

Ertuğrul Eryücel

LiBeRtE

Ulus İnşâ Sürecinde Öjenik Siyaset ve Irkçılık

Ertuğrul Eryücel

ISBN: 978-605-9823-53-1

Liberte Yayınları® | 238

© 2022, Liberte Yayınları®

2. Baskı: Ekim 2022

Tüm hakları saklıdır. Tamamı veya herhangi bir parçası, hiçbir şekilde fotokopiyle veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yayınevimiz bunu yapanlar ve buna teşebbüs edenler hakkında kanunî tatbikat yaptırma hakkına sahiptir.

Yayın Yönetmeni: **Emre Turku**

İç Tasarım: **Liberte Yayınları**

Kapak Çizimi ve Tasarımı: **Ayyüce Dalkılıç**

Baskı: **Bizim Büro Matbaacılık**

Adres: Zübeyde Hanım Mah. Sedef Cad. No: 6/A, İskitler, Altındağ, Ankara

Telefon: (312) 229 99 28 | Faks: (312) 229 99 29 | Sertifika No: 42488

LiBeRtE
yayıncı grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-posta: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr | Sertifika No: 16438

Liberte Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Ertuğrul Eryücel

1986 yılında Çorum'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Çorum'da tamamladı. 2008 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. 2008 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. 2011 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisansını, 2017 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı'nda doktorasını tamamladı. 2017 yılından beri Hitit Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmaktadır. Ulus inşâsı, milliyetçilik, ırkçılık, göç ve biyopolitika konularında çalışmalar yürütmektedir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Giriş	13
1 Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve	31
Öjenik Kavramı	31
Öjenik Düşüncenin Kökleri	51
Ulus Devlet-Öjenizm-İrkçilik.....	64
2 Dünya Devletlerinde Öjenik Siyaset	81
Öjenik Politiklara Zemin Hazırlayan Dünya Şartları	81
İngiltere	87
Amerika Birleşik Devletleri	99
Fransa	112
İtalya.....	123
Almanya	134
Sovyet Rusya	145
İskandinav Ülkeleri	152
Latin Amerika Ülkeleri.....	158
Orta ve Güneydoğu Avrupa Ülkeleri.....	166
3 Türkiye’de Öjenik Siyaset	177
Türkiye’de Ulus İnşâ Süreci	177
Türkiye’de Ulus İnşâ Sürecinin Aracı Olarak Öjenik.....	186
Türkiye’de Öjenik Düşüncenin Gelişimi	192
Türkiye’de Öjenik Siyaset.....	222
Sonuç	271
Kaynakça	283

Sevgili eşim Búřra'ya...

Önsöz

INSAN SOYUNUN ISLAHINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ESKİ YUNAN düşünürlerine kadar götürmek mümkünse de; öjeniğin sistematik bir düşünce olarak ortaya çıkması, 19. yüzyılın ikinci yarısında Francis Galton'un eserleri ile mümkün olmuştur. Charles Darwin'in "doğal ayıklanma" kuramından hareket eden Galton, iyi doğma imkânlarını veren verasete ait faktörlerin incelenmesini ve insan türünün kendine bunlara göre bilinçli bir gelişim istikâmeti vermesini savunmuştur. 20. yüzyılın başlarında genetik biliminin kurulması öjenik düşüncenin gelişmesini hızlandırmıştır. Öjenik politikalar 19. yüzyılın sonundan itibaren, özellikle de iki dünya savaşı arası dönemde, Avrupa ve Amerika kıtası ülkeleri başta olmak üzere, pek çok dünya ülkesinin aileye, nüfusa, sağlığa, spora ve bedene ilişkin politikalarında uygulama alanı bulmuştur. Öjenik dönemin otoriter-totaliter devletlerinde olduğu kadar, dönemin demokratik kabul edilen ABD, İngiltere, Fransa, Kanada, İsviçre, İsveç gibi devletlerinde de etkili olmuştur.

19. ve 20. yüzyıllar modern ulus devletler için kendi ulusunu inşa etme süreci olarak geçmiştir. Ulus devletler bu süreçte ken-

di ulusunu yaratabilmek için bütün araçları farklı formlarda kullanmışlardır. Öjenik de bu süreçte ulus inşâ sürecinin önemli bir aracı olarak ortaya çıkmıştır. Öjenik politikalar ile bir taraftan nüfusun iyi ve kaliteli unsurlarının çoğalmasını, diğer taraftan hastalıklı ve üretken olmayan unsurlarının azalmasını temin etmeyi amaçlayan modern ulus devletler; bu amaca ulaşmak için evlilik kanunlarından, mali mevzuata, koruyucu sağlık hizmetlerinden kısırlaştırmaya, püerikültürden beden terbiyesine, kitle iletişim araçlarına ilişkin düzenlemelerden göç politikasına kadar uzanan bir dizi araçtan faydalanmıştır. İnşâ edilmekte olan ulus devletlerin amacı; sağlıklı, üretken ve uysal vatandaşlar yetiştirmek olunca aile, sağlık, spor, beden ve nüfus politikalarıyla eklenmiş olan öjenik uygulamalar, Batılı devletler tarafından üzerinde ciddi mesâi sarf edilen bir alan haline gelmiştir. Devletlerin nüfus ve sağlık politikaları evlenmeyi, çocuk sahibi olmayı, yaşamayı, beslenmeyi, barınmayı yeni esaslara bağlamıştır.

Bu çalışma, 1883-1946 arası dönemde Batı ülkelerinde ve Türkiye’de uygulanan öjenik politikaları incelemektedir. İncelemeye konu ülkeler ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Sovyet Rusya, İskandinav ülkeleri, Latin Amerika ülkeleri, Orta ve Güneydoğu Avrupa ülkeleri ve Türkiye’dir. Çalışma, dünya ülkeleri ve Türkiye’deki öjenik uygulamaları karşılaştırmalı olarak tartışmayı amaçlamaktadır. Buna göre; ülkelerdeki öjenik pratiğin negatif ya da pozitif yönü, modernite, ulus inşâ süreci, etnik milliyetçilik, ırkçılık olgularıyla ilgisi tartışılmaktadır. Bu kitap, az sayıda çalışmanın bulunduğu öjenik siyaset anlayışına yeni bir kapı aralama gayretidir. Öjenik siyaset konusunda karşılaştırmalı politika analizi niteliğinde olan bu çalışmaya temel oluşturan verilerin toplandığı kaynaklar; ülkelerin aile, nüfus, spor, sağlık ve beden üzerine politikaları ve yasal düzenlemeleri ile konu ile ilgili yerli

ve yabancı dilde yazılmış kitap, makale, dergi, gazete, tez, proje, araştırma raporu gibi belgelerdir.

Bu çalışma Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı'nda hazırladığım “Öjenik Siyaset ve Türkiye’de Uygulanması (1918-1945)” adlı doktora tezimin gözden geçirilmiş ve yeni bölümler eklenmiş halidir. Tez danışmanlığı-mı yürüten Prof. Dr. Şenol DURGUN’a bu süreçteki eşsiz yol göstericiliği, engin kuramsal desteği ve güler yüzlü tavrı için teşekkürlerimi sunarım. Araştırma Görevlisi olduğum günden bugüne kadar destek olan, elimden tutan ve bu çalışmanın kitaplaşması konusunda beni teşvik eden Prof. Dr. Bekir Berat ÖZİPEK’e teşekkürlerimi sunarım. Kitabın basım süreci ile ilgilenen Emre Turku Bey’e, kitabın hazırlanması sürecinde her türlü fedekârlığı yapan sevgili eşim Büşra’ya, oğlum Eymen ve kızım Ece Sare’ye teşekkür ederim.

Ertuğrul Eryücel

Giriş

ÖJENİK SİYASET, NÜFUSUN BEDEN VE DİMAĞ AÇISINDAN sağlıklı unsurlarının çoğaltılması, sağlıksız unsurlarının ise azaltılması yoluyla insan soyunun geliştirilmesini amaçlayan politikalar toplamıdır. Öjenik düşüncenin geçmişi Eski Yunan düşünürlerine dek gitse de; kavram 1883 yılında Francis Galton tarafından ortaya atılmıştır. Darwin'in türlerde evrim sonucu değişimlerin elde edilebileceği ve bunların kalıtım yoluyla gelecek nesillere aktarılabilceği görüşünden hareket eden Galton, iyi doğma imkânlarını veren verasete ait faktörlerin incelenmesini ve insan türünün kendine bunlara göre bilinçli bir gelişim istikâmeti vermesini savunmuştur.

Galton'un eserleri büyük beğeni görmüş ve öjenik 19. yüzyılın sonundan itibaren Avrupa'da ve Amerika'da en çok tartışılan konuların başında gelmiştir. Büyük öjenik hedefler yeni yeni ortaya çıkan genetik biliminin verileriyle birleşince, insan nesli üzerine kuramsal tartışmalar daha ötelere taşınmıştır. Öjenik düşüncede Galton-Mendel (nature) çizgisi, o dönemde Darwin ve daha başka birçok biyoloğun düşündüğü şekilde, atalardan gelen özelliklerle

Kaynakça

- Abalı, A. (1974). *Cumhuriyetimizin 50. Yılında Gençlik ve Spor*. Ankara: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayını.
- Abdullah, C. (1905a). "Silsile-i Saltanat Meselesi". *İçtihad*, 6(1).
- Abdullah, C. (1905b). "Veraset-i Saltanat". *İçtihad*, 6(1).
- Adams-Mark, B. (1990a). "Eugenics in the History of Science", *The Wellborn Science: Eugenics in Germany, France, Brazil, and Russia*, Ed. Mark B. Adams, New York: Oxford University Press.
- Adams-Mark B. (1990b). "Eugenics in Russia". *The Wellborn Science Eugenics in Germany, France, Brazil and Russia*, Ed. Mark B. Adams, Oxford University Press, New York.
- Ahmad, F. (1999). *Modern Türkiye'nin Oluşumu*. İstanbul: Kaynak Yayınevi.
- Akalın, B.Ö. (1939). *Türk Çocuğunu Nasıl Yaşatmalı?*. İstanbul: Ahmet İhsan Basımevi.
- Akbayrak, H. (1984). *Himaye-i Etfal Cemiyeti*. Tarih Toplum, İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Akın, V. (2000). *Bir Devrin Cemiyet Adamı Doktor Fuad Umay (1885-1963)*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi.
- Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve Yavuz Evlatlar: Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*. İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Akşin, S. (1992). "Atatürk Döneminde Demokrasi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 47/1, 245-252.
- Alantar İ. H. (1938). *Püerikültür: Tek Tek ve Toplu Çocuk Hijyeni*, İstanbul: Kenan Matbaası.

- Alantar, İ. H. (1939). "Pediatri Köşesinden Öjenik", *Yedinci Millî Türk Tıp Kurultayı 17-19 Ekim 1938 Ankara*. İstanbul: Kader Matbaası.
- Alemdaroğlu, A. (2006). "Eugenics, Modernity and Nationalism", in *Social Histories of Disability and Deformity*. Ed. Turner D. and Stagg K., London, New York: Routledge, pp.126-141.
- Alemdaroğlu, A. (2008). "Öjeni Düşüncesi", *Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce 4: Milletçilik*. Ed. Bora T. İstanbul: İletişim Yayınevi, ss. 414-421.
- Alkan, M. Ö. (2009). "Osmanlı Darwinizmi", *Cogito*, 60(61), 1-26.
- Anadolu, 21 Teşrinievvel, 1935.
- Anderson, B. (1993). *Hayali Cemaatler: Milliyetçiğin Kökenleri ve Yayılması*, Çev. İskender Savaşır, İstanbul: Metis Yayınları.
- Anfinsen, C. B. (1961). *The Molecular Basis of Evolution*, New York: John Wiley and Sons.
- Arı, K. (1992). "Cumhuriyet Dönemi Nüfus Politikasını Belirleyen Temel Unsurlar", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8 (23), ss. 409-420.
- Arı, K. (1995). *Büyük Mübadele*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayını.
- Aristoteles (2005). *Politika*, Çev. Mete Tunçay, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Aslan, T. (2008). "İkinci Meşrutiyet Düşüncesinin Cumhuriyet'e Tesirleri", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21.
- Atabeyoğlu, C. (1989). *Atatürk ve Spor*. Ankara: Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Yayın No: 90.
- Atasayan, M. (1938). *Beşer Irklarının Tasnifinde Esaslar*, Cumhuriyet Halk Partisi Konferansları, 1(17).
- Atatürk, M. K. (1935). *TBMM Zabıt Ceridesi*, (25) 3.
- Atatürk, M. K. (1937). *TBMM Zabıt Ceridesi*, (20) 3.
- Atatürk, M. K. (1959). *TBMM Zabıt Ceridesi*, (18) 2.
- Atatürk, M. K. (1970). *TBMM Zabıt Ceridesi* (7) 3.
- Atatürk'ün Sağlıkla İlgili Özdeyişleri ve Sözleri* (1981). Ankara: SSYB. Yayınları.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri* (1989). C. I, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri* (2006). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I - III* (1997). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, TTK Basımevi.
- Atay, FR. (1935). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, (6), 33.
- Ateş-Yamak, S. (2012). *Asker Evlatlar Yetiştirmek*, İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Aybar, C. (1941). "Sayım Neticelerinin Tahlili", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.

- Aybers O. (2003). *Eugenics in Turkey During The 1990's*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydemir, Ş. S. (1941). "Nüfus ve Sanayi Hareketleri Ararsındaki Münasebetler", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*. Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, ss.49-53.
- Aydın, S. (1999). *Kimlik Sorunu, Ulusallık, Türk Kimliği*. Ankara: Öteki Yayınevi.
- Balas, C. (1934). *Nüfus İşlerinde Nereye Gidiliyor?*. Çev. Aykut Selim Sabit, İstanbul: Başvekalet.
- Balcıoğlu, İ. (2003). *Sporun Sosyolojisi ve Psikolojisi*, İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Balibar, E. (2000). *Sınıf Irkçılığı, Irk, Ulus, Sınıf*, Ed. Balibar, E. & Wallerstein, I., Çev. Nazlı Ökten, İstanbul: Metis Yayınları.
- Banguoğlu, T. (1945). "Çok Nüfuslu Türkiye", *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 9 (98).
- Bardziński, F. (2013). "The Concept Of The New Soviet Man As A Eugenic Project: Eugenics in Soviet Russia After World War II", *Ethics in Progress*, 4(1), 57-58.
- Barker, Z. N. (1935). "Yavrularımızın Değerini Bilelim", *Ülkü Mecmuası*, 5 (27).
- Barret, D. and Kruzman, C. (2004). "Globalizind Social Movement Theory: The Case Of Eugenics", *Theory and Society*, 33 (5).
- Bashford, A. and Levine, P. (2010). "Introduction: Eugenics and the modern World", *The Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Ed. Alison Bashford & Philippa Levine, Oxford University Press.
- Beden Terbiyesi Kanunu* (1938). Kanun No: 3530
- Berdiaev, N. (1960). *The Origin of Russian Communism*, Ann Arbor Paperbacks: University of Michigan Press.
- Berg, R. L. (1983). *On the history of genetics in the Soviet Union: Science and politics; The Insight of a Witness*, Washington University: Lindell and Skinker Blvds.
- Bernardini, G. (1977). "The Origins and Development of Racial Anti-Semitism in Fascist Italy", *Journal of Modern History*, (49), 431-453.
- Bernasconi, R. (2000). *Irak Kavramını Kim İcat Etti: Felsefi Düşüncede Irk ve Irkçılık*, Çev. Direk, Z., İstanbul: Metis Yayınları.
- Besim Ömer, [Akalin] (1886). *Sihhatnümâ-yı İzdıvaç, Yahud, Evleneceklerle Muteahhid ve Mücerred Olanlara Nasihat*, İstanbul: Şirket-i Mürettebiye Matbaası.
- Besim Ömer, [Akalin] (1892). *Tenâsül*. İstanbul: Mahmudbey Matbaası.
- Beşiri, A. (2009). "Ötanazi ve Yaşam Hakkı", *TBB Dergisi*, (86), ss. 188-203.
- Bilge, K. (1941). "Nüfus Sayımı Arefesinde". *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, ss. 62-65.

- Biol, A. E. (1938). "Öjenik Tatbikatı", *Yedinci Millî Türk Tıp Kurultayı 17-19 Ekim 1938 Ankara*. İstanbul: Kader Basımevi.
- Björkman, M. and Widmalm, S. (2010). "Selling Eugenics: The Case of Sweden", *Notes and Records of Royal Society*, (64), 379-400.
- Blacker, C. P. (1962). "Voluntary Sterilization", *The Last Sixty Years The Eugenics Review*, 54 (1), ss. 9-23.
- Bland, L. and Hall, L. A. (2010). "Eugenics In Britain: The View From The Metropole", Ed. Bashford, A., & Levine, P., *The Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Oxford: Oxford University Press.
- Boas, F. (1916). Eugenics. *The Scientific Monthly*, (3), ss. 471-478.
- Boaz, R. E. (2012). *In Search of Aryan Blood*. Budapest-New York: Central European University Press.
- Bouthoul, G. (1937). *Cihanda Nüfus: Tarihi Büyük Vakalar ve Nüfus: Nüfus ve Teknik Terakki, Nüfus ve Ahlâkî Terakki, Nüfus ve İçtimai Terakki*, Çev. Sabit S., İstatistik Genel Direktörlüğü, Ankara: Recep Ulusoğlu Basımevi.
- Boverat, F. (1932). "Avrupa Nüfusunun İstikbali", *1931 Roma Beynelmilel Nüfus Kongresi Mesaisinden*. Çev. M. Celal, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Brigham, C. C. (1923). *A Study of American Intelligence*. Princeton: Princeton University Press.
- Broberg G. and Roll-Hansen N. (2005). *Eugenics and the Welfare State: Norway, Sweden, Denmark, and Finland*. Ed. Broberg G. & Roll-Hansen N., East Lansing: Michigan State University Press.
- Broberg, G. and Tydén, M. (2005). "Eugenics in Sweden: Efficient Care", *Eugenics and the Welfare State: Norway, Sweden, Denmark, and Finland*. Ed. Gunnar Broberg, Nils Roll-Hansen, East Lansing: Michigan State University Press.
- BTUM (1943). *XX. Cumhuriyet Yılında Beden Eğitimi ve Spor*. Ankara: Çankaya Matbaası.
- Bucur, M. (2002). *Eugenics and Modernization in Interwar Romania*, Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
- Bucur, M. (2010). "Eugenics in Eastern Europe 1870s-1945", *The Oxford Handbook Of The History of Eugenics*, Ed. A. Bashford & P. Levine, Oxford: Oxford University Press.
- Bulut T. (2007). "Cumhuriyetin Bir Gençlik Projesi Olarak Kızılay Kampları", *ÇTTAD*, 6 (14), ss. 103-135.
- Cantek, F. Ş. ve Yazar, B. (2009). "Erken Cumhuriyet Dönemi Dergi Ve Gazetelerinde Spor ve Kadın: 1928 - 1960", *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (29), ss. 201-218.

- Cassata, F. (2013). *Building The New Man: Eugenics, Racial Science and Genetics in Twentieth-Century Italy*. Budapest: Central European University Press.
- Cherrington, E. H. (1925). *Alcohol And Hereditary, in The Standard Encyclopedia of The Alcohol Problem*, Westerville, Ohio: American Issue Publishing Company.
- Chesterton, G. K. (1922). *Eugenics and Other Evils*, London&Newyork: Cassell and Company.
- CHP Dördüncü Büyük Kurultayı Görüşmeleri Tutulgası (1935). 9-16 Mayıs 1935, Ankara: Ulus Matbaası.
- CHP Beşinci Büyük Kurultay Zabıtları (1939). 29 Mayıs 1939- 3 Haziran 1939, Ankara: Ulus Matbaası.
- CHP Genel Sekreterliği 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı Kutlama Talimatı (1938). Ankara: Ulus Basımevi.
- Clapperton, J. H. (1885). *Scientific Meliorism and The Evolution of Happiness*. Kegan Paul: Trench.
- Connelly, M. (2008). *Fatal Misconception: The Struggle to Control World Population*. Cambridge: Harvard University Press.
- Cumhuriyet Gazetesi, 7 Eylül 1935.
- Cumhuriyet Gazetesi, 3 Ağustos 1932.
- Cumhuriyet Halk Partisi 15. Yıl Kitabı (1938).
- Çağlı, E. (2011). *Kemalist Dönemin Öjeni Politikalarında Kadınlığın Kurgulanışı: 1930-1945*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çalgüner, C. (1959). *Nüfus Hareketleri*, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Çam, E. (2000). *Çağdaş Devlet Sistemleri*, İstanbul: Der Yayınları.
- Çambel, P. (1946). *Eugenics Hakkında Düşünceler*, İstanbul: Kader Basımevi.
- Çilgin, A. S. (2004). "Genç Cumhuriyetin Ütopyası: Gürbüz Türk Çocuğu", *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 5 (6), ss. 97-119.
- Darwin, C. (1996). "Özyaşam", *Charles Darwin, Yaşamı ve Mektupları* içinde, Ed. Francis Darwin, Çev. Portakal, H., İstanbul: Düşün Yayıncılık.
- Daric, J. (1946). *Günün Nüfus Meseleleri: Nüfus İhtiyarlaması*. Çev. Aybar C., Ankara : Akın Matbaası.
- Daver, A. (1941). "Nüfus Sayımlarının Ehemmiyeti", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Dikotter, F. (1998), "Race Culture: Recent Perspectives on The History of Eugenics", *The American Historical Review*, 103 (2), ss. 467-478.
- Diğer, F. (1967). "Prof. Dr. Mahmut Şemsi Kural Emekliye Ayrıldı", *Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 11(1-2), ss. 6-7.

- Diner, S. J. (1998). *A Very Different Age: Americans of The Progressive Era*. NY: New York Hill and Wang.
- Doğan, A. (2012). *Osmanlı Aydınları Ve Sosyal Darwinizm*, İstanbul: Küre Yayınları.
- Doğu, G. (2011). "Spor Yönetimi ve Organizasyon Temelleri", *Spor Bilimlerine Giriş*, Ed. Mirzeoğlu, N., Ankara: Spor Yayınevi.
- Dönmezer, S. (2004). "Atatürk İnkılapları ve Sosyal Değişme", *Atatürkçü Düşünce El Kitabı I*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Durgun, Ş. (2014). *Ulus İnşâsı ve Milliyetçilik*. Ankara: Binyıl Yayınevi.
- Duru, K. N. (1935). *Cumhuriyet*, 3 Teşrinievvel 1935.
- Eatwell, R. (2015). "Kapsayıcı Faşizmin Doğası: Faşist Minimum ve Faşist Kalıp", *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*. Der. İordachı, C., Çev. İlgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Erdal, İ. (2011). "Ülkü Mecmuasına Göre Erken Cumhuriyet Dönemi Nüfus Politikası (1923-1938)", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, (48), ss. 779-791.
- Erdem, G. (1976). *Suçlamalar 2*. Ankara: Töre-Devlet Yayınevi.
- Erdemir, R. C. (1941). "Nüfus Sayımlarının Ehemmiyeti", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Eren, N. (1982). "Refik Saydam'ın Sağlık Politikası ve Temel Sağlık Hizmetleri", *Dr. Refik Saydam 1881-1942, Ölümünün 40. Yılı Anısına*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayını No: 495, Ankara.
- Eren, N. ve Tanrıtanır, N. (1998). *Cumhuriyet ve Sağlık*. Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.
- Ete, M. (1941). "Devletlerin Yeni Nüfus Siyasetleri", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, ss. 97-101.
- Evlence Muayenesi Hakkında Nizamname (1931)*. 178.1931 Tarihli 11682 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararına Binaen. Resmi Gazete: (21.9.1931), No:1904, 3/11, ss. 477.
- Fahrettin Kerim, [Gökay] (1933). *Cumhuriyet Devrinde Sihhi Tekamül ve İnkışafımız*, Ankara: Yeni Türk.
- Fenik, M. F. (1941). "Nüfus Sayımının Faydaları", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, ss. 116-120.
- Fetgeri, A. (1930). "Kadınlarımız ve Spor. *Türk Spor*, 2 (8), ss. 60.
- Fındıkoğlu, Z. F. (1943). *Muhit ve Terbiye*. İstanbul: Kenan Matbaası.
- Fisher, I. (1921). "Impending problems of Eugenics", *Scientific Monthly*, 13 (3), ss. 214-231.

- Fogarty, R. and Osborne, M. A. (2010). "Eugenics in France and Colonies", *The Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Ed A. Bashford & P. Levine. Oxford: Oxford University Press.
- Foldes, B. (1933). *Maddî ve İçtimai Vaziyetin Evlenme, Doğum ve Ölüm Vakaları Üzerindeki Tesiri*. Çev. Sabit, S., İstanbul: Devlet Maatbası.
- Fontette, F. D. (1991). *İrkçilik*. Çev. Karyol, H., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Frenginin Men' ve Tahdid-i Sirâyeti Hakkında Kanun* (1921). Kanun Numarası: 90, Ceride-i Resmîye 7 Mart 1921, Sayı:5, ss.6-7.
- Friedrich, Z. and Brezinski, C. (1964). *Totaliter Diktatörlük Ve Otokrasi*. Çev. Onaran, O., Ankara: Türk Siyasi İlimler Derneği Yayınları.
- Galton, F. (1883). *Inquiries Into Human Faculty and Its Development*. London: Macmillan.
- Galton, F. (1904). "Eugenics: Its Definition, Scope and Aims", *The American Journal of Sociology*, 10 (1), ss. 1-5.
- Galton, F. (1909). *Memories of My Life*, New York: E. D. Dutton and Company.
- Garver, K.L. and Garver, B. (1991). Eugenics: "Past, Present, and The Future", *American Society of Human Genetics*, 49, ss. 1109-1118.
- Gawin, M. (2007). "Progressivism and Eugenic thinking in Poland 1905-1939", *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900-1940*, Ed. M. Turda and P. J. Weindling, Budapest-New York: Central European University Press.
- Gaxotte, P. (1962). *Fransız İhtilali Tarihi*. Çev. Tiryakioğlu, S., İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Geray, C. (1962). *Türkiye'den ve Türkiye'ye Göçler ve Göçmenlerin İskânı*. Ankara: Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Enstitüsü.
- Gerodetti, N. (2006). From Science to Social Technology: Eugenics and Politics in Twentieth-Century Switzerland, *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society*, 13 (1), ss. 59-88.
- Gillette, A. (2002). *Racial Theories in Fascist Italy*, London: Routledge.
- Goddard, H. H. (1910). Four Hundred Feeble-Minded Children Classified By The Binet Method. *Journal of Pyscho Aesthenics*, 152 (4), ss. 437-447.
- Goddard, H. H. (1912). *The Kallikak Family: A Study in The Heredity of Feeble Mindedness*. New York: Macmillan.
- Goddard, H. H. (1914). *Feeble-Mindedness: Its Causes and Consequences*. New York: Macmillan.
- Gotschlich, E. (1938). "Öjenik Esası Üzerine Veraset İlimi Prensipleri", *Yedinci Millî Türk Tıp Kurultayı*. İstanbul: Kader Basımevi.

- Gökay, F. K. (1934). "Millî Nüfus Siyasetinde (Eugenique) Meselesinin Mahiyeti", *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 3 (15).
- Gökay, F. K. (1935). "Türkiye'de Alkolizm Problemi", *Altıncı Ulusal Türk Tıp Kurultayı*, Ankara: Kader Matbaası.
- Gökay, F. K. (1938). *Kısırlaştırmanın Rolü*. İstanbul: Kader Matbaası.
- Gökay, F. K. (1939). "Türkiye'de Uyuşturucu Zehirlere Karşı Savaş", *İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, 7, ss. 845-871.
- Gökay, F. K. (1940). "İrk Hıfzısıhhasında İrsiyetin Rolü ve Nesli Tereddiden Korumanın Çareleri", *Chp Konferanslar Serisi 12. Kitap*. Ankara: Recep Ulusoğlu Basımevi.
- Gökay, F. K. (1941). *Akil Hastalarında İrsiyet ve Alkolün Tesiri*. II. Üniversite Haftası, Diyarbakır.
- Gökay, F. K. (1942). *Alkol ve Tereddidi*. İstanbul: Yeşilay Neşriyatı.
- Gökay, F. K. (1948). *Sağlık Düşmanı Keyif Verici Maddeler*, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Graham, L. R. (1977). "Science and Values: The Eugenics Movement in Germany and Russia in The 1920s", *The American Historical Review*, 82 (5), ss. 1133-1164.
- Griffin, R. (2007). "Tunnel Visions and Mysterious Trees: Modernist Projects of National and Racial Regeneration, 1880-1939", *Blood and Homeland*. Ed. Turda, M. and Weindling, P. J., Budapest: Central European University Press.
- Griffin, R. (2014). *Faşizmin Doğası*. Çev. Selman, A., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Griffin, R. (2015). "Faşizm: Genel Giriş", *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*, Der. İordachi, I., Çev. İlgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınları.
- Gündüz, M. (2008). *İçtihad'ın İçtihad'ı: Abdullah Cevdet'ten Seçme Yazılar*. Ankara: Lotus Yayınevi.
- Güntekin, R. N. (1999). *Miskinler Tekkesi*, Ankara: İnkılap Yayınevi.
- Güntekin, R. N. (1936). *Anadolu Notları*, İstanbul: Kanaat Kitabevi.
- Gürbilek, N. (1989). "İktidarın Sağlığı", *Defter*, 8 (2-3), ss. 38-44.
- Gürbüz Türk Çocuğu Müsabakası* (1929). Gürbüz Türk Çocuğu, XXIX, Şubat 1929.
- Güriz, A. (1975). *Türkiye'de Nüfus Politikası ve Nüfus Düzeni*. Ankara: Türkiye Kalkınma Vakfı Yayınları.
- Gürsoy, N. (1998). "Sağlık, Gençlik, Güzellik", *Üç Kuşak Cumhuriyet*, Ed. Tan-yeli, U., İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını.
- Güven, Ö. (1996). "Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Okulların Eğitimi Hazırlayıcı Çalışmalar", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), ss. 70-82.

- Güven, Ö. (1999). "Osmanlı'dan Cumhuriyete Gençlik ve Spor Bayramları", *Toplumsal Tarih*, (65), ss. 33-38.
- Hâkimiyet-i Milliye, 26.08.1934.
- Hakkı, B. (1909). Cem'iyetti Beşeriye Nasıl Muhafaza-ı Hayat Eder?, *Musavver Muhit*. 1 (15).
- Halkacı K. (1938). *Püerikültür*, İstanbul: Resimli Ay Matbaası.
- Haller, M. (1963). *Eugenics: Hereditarian Attitudes in American Thought*. R. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Hanioğlu, Ş. (1981). *Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi*. İstanbul: Üçdal Neşriyat.
- Hansen R. and King, (2001). "Desmond Eugenic Ideas, Political Interests, And Policy Variance: Immigration And Sterilization Policy in Britain And The U.S." *World Politics*, 53 (2), ss. 237-263.
- Hansen, B.S. (2005). Something Rotten in The State of Denmark: Eugenics And The Ascent of The Welfare State, *Eugenics and the welfare state: Norway, Sweden, Denmark, and Finland*. Ed. Broberg, G., Nils Roll-Hansen, East Lansing: Michigan State University Press.
- Hansen, N.R. (2010). "Eugenics and The Science of Genetics", In *The Oxford Handbook of The History of Eugenics*, Ed. Bashford, A. & Levine, P, Oxford: Oxford University Press.
- Harbi Umumide İnsan Zayıhatı 1914-1918* (1929). Sıhhiye Mecmuası, 5.
- Hassencahl, F. and Laughlin, H.H. (1970). *Expert Eugenics Agent for the House Committee on Immigration and Naturalization, 1921 to 1931*, UMI Dissertation Services.
- Hatipoğlu, Ş. R. (1942). "Nüfus Davamızın Gerçekleri ve Meseleleri", *Ülkü Halkevleri Mecmuası*. 15.
- Herriot, E. (1936). *Nüfus Meselesi ve Irkın Korunması*. Çev. Koryürek E. B., Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, İstanbul: Aydınlık Basımevi.
- Himaye-i Etfal (1929). *Halk*, Yıl 1, Sayı 11.
- Hitler, A. (1939). *Mein Kampf*, Çev. J. Murphy, Hurst & Blackett.
- Hobsbawm, E. (1995). *The Age of Extremes: A History of the World 1914-199*, Michael Joseph.
- Hobsbawm, E. (1999). *İmparatorluk Çağı*. Çev. Aslan, V., Ankara: Dost Yayınları.
- Hochman, G., Lima, N. T. ve Maio M. C. (2010). The Path of Eugenics in Brazil: Dilemmas of Miscegenation. In: *The [Oxford] Handbook of the History of Eugenics*. Ed. Bashford A. ve Levine P, New York & London: Oxford University Press, ss. 493-510.
- Hoffmann, G. (1921). Eugenics in The Central Empires Since 1914. *Social Hygiene*, 7 (3), ss. 285-296.

- Horn, D. G. (1994). *Social Bodies: Science, Reproduction and Italian Modernity*, Princeton: Princeton University Press.
- Hyman, H. (1963). Mass Media and Political Socialization The Role of Patterns of Communication, *Communication and Political Development*. Der. Pye, L., Princeton: Princeton University Press.
- İordachi, C. (2015). "Giriş, Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları", *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*, Der. İordachi, C., Çev: İlgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- İrmak, M. S.(1934). *Veraset ve İçtimai Terbiyevi Neticeleri*, İstanbul: Kader Matbaası.
- İrmak, M. S. (1935). *İçtimai Biologie*, İstanbul: Sebat Matbaası.
- İrmak, M. S. (1941). *Millet Bünyesinin Hayati Meseleleri*, Ankara: Ulusal Matbaa.
- İrmak, M. S. (1940). *Milletlerin Tereddidi ve İstifası*, Ankara: CHP Konferansları Serisi, No:12.
- İdil K. (1945). *Ana ve Çocuğun Esirgenmesi*. Ankara: Çankaya Matbaası.
- İnan, A. (1971). *Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazdıklarıım*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- İnan, A. (2000). *Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- İnkilap Kürsüsünde İsmet Paşanın Dersi (1934). *Ülkü*. 3 (14), ss. 81-87.
- İnternet: Mottier, V. (2009). "Sexuality, Politics and The State: A Comparative Analysis of Eugenic Policy-Making", *Dixième Congrès de l'Association Française de Science Politique Sciences Po Grenoble 7-9 Septembre 2009*. www.congresafsp2009.fr/.../st16/st16mottier.pdf
- İskan Kanunu*, (1934). Kanun No: 2510. Tertip: 3, Cilt: 15.
- İtalyan Gençlik Teşkilatı (1939). *Beden Terbiyesi ve Spor*, 1 (7), Ankara.
- Jacquart C. (1934), *Erkek Çocuk Doğumları Üzerinde Harbin ve Sair Felaketli Hadiselerin Tesiri*, Çev. Enis Behiç, Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, İstanbul: Devlet Matbaası.
- Jerry, D. (2003). *Diploma of Whiteness: Race and Social Policy in Brazil 1917-1945*. Durham: Duke University Press.
- Johnson, A. (1909). "Race Improvement by Control of Defectives (Negative Eugenics)", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 34 (1), ss. 22-29.
- Jones, B. C. (1963). "Prohibition and Eugenics 1920-1933", *Journal of the History of Medicine and Allied Sciences*, (18), ss. 158-172.
- Jordan, D. S. (1913). "The Eugenics of War", *Eugenic Review*, 5 (3), ss. 197-213.
- Kalling, K. (2007). "The self-Perception of a Small Nation: The Reception of Eugenics in Interwar Estonia", *Blood and Homeland: Eugenics and Racial*

- Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900–1940*, Ed. Turda, M. and Weindling, P. J., Budapest–New York: Central European University Press.
- Kallis, A.A. (2007). “Racial politics and biomedical totalitarianism in interwar Europe”, *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900–1940*, Ed. Turda, M. and Weindling, P. J., Budapest: Central European University Press.
- Kansu, Ş. A. (1934). “Türk Topraklarının Adamı”, *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 4 (24).
- Kansu, Ş. A. (1939). Öjenik Problemleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, (72).
- Karabulut, U. (2007). Cumhuriyetin İlk Yıllarında Sağlık Hizmetlerine Toplu Bir Bakış: Dr. Refik Saydam’ın Sağlık Bakanlığı ve Hizmetleri (1925–1937). *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 6 (15), ss. 151–153.
- Karal, S. A. ve Uluğtekin, M. (2000). “Hilâl-i Ahmer’den Kızılay’a”, *I. Kitap, Kızılay Yayını*. Ankara: Beyda Basımevi.
- Kaya, A. (2010). *Türk Siyasî Tarihinde CHP’nin Gençlik Kolları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kaya, Ş. (1937). “19 Mayıs 1919’da”, *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 9 (52), ss. 241–246.
- Kaya, Ş. (1941). “Osmanlı Harpleri ve Nüfus Meselesi”, *Yedi Gün*, (17), ss. 428
- Kazancıgil, T. R. (1941). “Küçük Çocukların Korunması ve Kadın Hıfzısıhhası”, *4. Üniversite Haftası Diyarbakır*, İstanbul: Kenan Matbaası.
- Kazgan, G. (1970). Millî Türk Devletinin Kuruluşu ve Göçler, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 30 (1–4), ss. 313–331.
- Kenedy, G. (1934). *Harp ve Nüfus Artması*, Çev. Sabit S., Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, İstanbul: Devlet Matbaası.
- Kenez, B. (1944). *Nüfus Politikası Meseleleri*, Çev. Ateş H., Ankara: İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını.
- Kershaw, I. (2015), “Hitler ve Nazizmin Benzersizliği”, *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*, Der. İordachi, C., Çev. İlgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Kevles, D. J. (1979). “Eugenics in The United States and Britain, 1890 to 1930: A Comparative Analysis”, *Division of The Humanities and Social Sciences California Institute of Technology Humanities Working Paper*, (19).
- Kevles, D. J. (1986). *In the Name of Eugenics: Genetics and The Uses of Human Heredity*, Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Kevles, D. J. (2009). “Eugenics, The Genome, and Human Rights”, *Medicine Studies*, 1 (2), ss. 85–93.
- Keynes, J. M. (1946). “Opening Remarks: The Galton Lecture”, *Eugenics Review*. 38 (1), ss. 39–40.

- Klautke, E. (2007). German, Race Psychology and Its Implementation in Central Europe: Egon Von Eickstedt and Rudolf Hippius, *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900–1940*, Ed. Turda, M. and Weindling, P.J., Central European University Press.
- Kline, W. (2010). "Eugenics in The United States", *The Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Ed. Bashford, A. and Levine, P., Oxford: Oxford University Press.
- Koch, L. (2006). "Eugenic Sterilisation in Scandinavia", *Journal of The European Legacy Toward New Paradigms*. 11 (3), ss. 299-309.
- Korkmaz, Z. (2007). *Ankara 19 Mayıs Stadyumu'nu (Ankara Millî Stad'ını) Okumak: Erken Cumhuriyet Döneminde Mekân, Toplumsal Yaşantı ve İdeoloji İlişkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kovacs, A. (1943). *Harbin Sebep Olduğu Doğum Azlığının Tesirleri*. Çev. Şahenk E., Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Köy Kanunu (1924). Kanun Numarası: 442. Resmi Ceride: 18 Mart 1924. Sayı: 68.
- Krementsov, N. (2010). "Eugenics in Russia and the Soviet Union", *The Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Ed. Turda, M. and Weindling, P. J., Oxford: Oxford University Press.
- Krementsov, N. (2011). "From 'Beastly Philosophy' to medical genetics: Eugenics in Russia and the Soviet Union", *Annals of Science*, 68 (1), ss. 61-92.
- Kuczinski R. R. ve Nasi S. (1943). *Zamanımızın Nüfus Meseleleri*. Çev. Aybar C., Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Kurt T. vd. (2017). *Türk Spor Tarihi*, Ed. Han A. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayını.
- Küçüka, N. A. (1936). "Çocuk Düşürme", *Ülkü Mecmuası*, 7 (37).
- Kühl, S. (2002). *The Nazi Connection: Eugenics, American Racism, and German National Socialism*. New York: Oxford University Press.
- Larson, E. J. (1995). *Sex, Race and Science: Eugenics in The Deep South*. Baltimore: MD. Johns Hopkins University Press.
- Laughlin, H. H. (1934). *A Report of The Special Committee on Immigration and Alien Insane Submitting A Study on Immigration Control*, New York: Chamber of Commerce of the State of New York.
- Lesoir E. (1935). *Nüfus Kütükleri*. Çev. Kaya Ş. İstatistik Umum Müdürlüğü, İstanbul: Aydınlik Basimevi.
- Levine, R. A. and Campbell, D. T. (1972). *Ethnocentism: Theories Of Conflict, Ethnic Attitudes and Group Behaviour*, New York: Wiley.
- Levy, R. S. (2005). *Antisemitism: A Historical Encyclopedia of Prejudice and Persecution*, ABC-CLIO.

- Lewis, A. M. (1908). *Evolution Social and Organic*, Chicago: C. H. Kerr & Co.
- Livingston, M. A. (2014). *The Fascists and The Jews of Italy: Mussolini's Race Laws, 1938-1943*, New York: Cambridge University Press.
- Lombardo, P. A. (1985). "Three Generations, No İmbeciles: New Light on Buck V. Bell", *New York University Law Review*, (60), ss. 30-61.
- Lombardo, P. A. (1988). "Miscegenation, Eugenics and Racism: Historical Footnotes to Loving V. Virginia", *Davis Law Review*, 21 (2), ss. 421-452.
- Ludmerer, K. (1972). *Genetics and American Society*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Lundborg, H. B. and Runnström, J. A. M. (1921). *The Swedish Nation in Word and Picture*, Stockholm: Hasse W. Tullberg Co.
- Lynn, R. (2001). *Eugenics: A Reassessment*, Westport: Praeger Publishers.
- MacKenzie, D. (1976). "Eugenics in Britain", *Social Studies of Science*, 6 (3-4), ss. 499-532.
- Macnicol, J. (1989). "Eugenics and The Campaign For Voluntary Sterilization in Britain Between The Wars", *Social History Media*, 2 (2), ss. 147-169.
- Mahmut Şemsi [Kural] (1933). *Harbin İstifai Tesirleri ve Zabitlerimizin Neslimizin İslahındaki Ehemmiyetleri*, İstanbul: Akseki Matbaa.
- Maksudyan, N. (2007). *Türklüğü Ölçmek: Bilimkurgusal Antropoloji ve Türk Milletçiliğinin Irkçı Çehresi 1925-1939*, İstanbul: Metis Yayınevi.
- Mann, M. (2015). "Faşistler", *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*, Der. İordachi, C., Çev. İlgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Mardin, Ş. (2008). *Jön Türklerin Siyasî Fikirleri 1895-1908*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Marshall, F. (1932). "Kanunların Nüfus İnkişafına Tesirleri", *1931 Roma Beynelmîl Nüfus Kongresi Mesaisinden*. Çev. Celal, M., Ankara.
- Mayo-Smith, R. (1888). "Control of Immigration", *Political Science Quarterly*, 3 (1), ss. 46-77.
- Mayr, E. (1982). *The Growth of Biological Thought*, Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Mazhar, M. (1920). "Öjenik: Irkin İslahı İlmi", *Tedrisat Mecmuası*, 12 (57), ss. 852-857.
- Mazower, M. (2003). *Karanlık Kıta*. Çev. Morali, M., İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Mazumdar, P. (1980). The Eugenists and Residuum: The Problem of The Urban Poor. *Bulletin of The History of Medicine*, (54), ss. 204-215.

- Mazumdar, P. (1992). *Eugenics, Human Genetics and Human Failings: The Eugenics Society, Its Sources and Its Critics in Britain*, New York and London: Routledge.
- McCarthy, J. (1998). *Müslümanlar ve Azınlıklar*, Çev. Umar, B., İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Mcgue, M. and Gottesman, I. I. (2012). The Nature-Nurture Controversy: A Dialectical Essay. *Cognitive Critique* (6), pp. 1-10
- McWhorter, L. (2009). *Racism And Sexual Oppression in Anglo-America: A Genealogy*, Indiana: Indiana University Press.
- Memurin Kanunu* (1926). Kanun No:788.
- Men-i Müskirat Kanunu* (1920). Kanun No:22.
- Meşeci, F. (2007). *Cumhuriyet Sonrası Türk Eğitim Sisteminde Ritüeller: Kuramsal Bir Çalışma*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Miles, R. (2000). *Irkçılık*. Çev. Yaman, S., İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Milunsky, A. (1977). *Prenatal genetic diagnosis: Risks and needs, in Genetic Counseling: A Monograph of the Nat'l. Inst. of Child Health and Human Development*. Ed. Lubs, H.A. and de la Cruz, F., New York: Raven Press.
- Milza, P. (2016). "Faşizm Üstüne Yazılar", *Faşizm, Irkçılık, Ayrımcılık Yazıları*, Der. Özbudun, S. ve Demirer, T., Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Mosse, G. L. (2015). "Genel Bir Faşizm Teorisine Doğru", *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*, Der. İordachi, C., Çev. İlgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Mottier, V. (2009). "Sexuality, Politics and the State: A Comparative Analysis of Eugenic Policy-Making", *Dixième Congrès de l'Association Française de Science Politique Sciences Po Grenoble 7-9 Septembre 2009*. Erişim: (16.11.2016) (<http://www.afsp.info/archives/congres/congres2009/sectionsthematiques/st16/st16mottier.pdf>)
- Mumcuoğlu, M. (1941). "Genel Nüfus Sayımı Dolayısıyla", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Müderrişoğlu, A. (1990). *Kurtuluş Savaşının Mali Kaynakları*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Müller, F. M. (1888). *Biographies of Words and The Home of The Aryas*. Longmans: Green and Co.
- Münür Mazhar, (1920). "Ojenik: Irkin İslahı İlmî", *Tedrisat*. 12 (57), ss. 852-857.
- Myrdal, G. ve Myrdal A. (1935). *Gunnar Crisis in The Population Question*. Stockholm: Albert Bonnier.
- Neumark, F. (1941). "Nüfus Sayımlarının Ehemmiyeti", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*, Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.

- Nezirođlu İ. ve Yılmaz T. (2013). *Hükümet Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri*, Cilt:1, Ankara: TBMM Basımevi.
- Nietzsche, F. (2006). *Thus Spoke Zarathustra*. Çev. Del Caro, A., USA: Cambridge University Press.
- Noack, T. and Fangerau, (2007). Heiner, Eugenics, Euthanasia and Aftermath. *International Journal of Mental Health*, 36 (1), ss. 112-124.
- Noyan, A. (1938). "Öjenik Münakaşası", *Yedinci Millî Türk Tıp Kurultayı - Ankara 17-19 Ekim 1938*. İstanbul: Kader Basımevi.
- Ordovery, N. (2003). *American Eugenics: Race, Queer Anatomy and The Science Of Nationalism*, Minnesota: University Of Minnesota Press.
- Orhan, İ. (2011). *Siyaset Spor Sermaye İmparatorluğu*. İstanbul: Tarihçi Kitabevi.
- Özaltay, B. ve Ertin, H. (2009). "Sağlam ve Gürbüz Bir Nesil Yaratmak: Türk Tıbbında Irk Hıfzısıhhası Meselesi", *Toplumsal Tarih*, (171), ss. 64-68.
- Öztan, G. G. (2006). Türkiye'de Öjeni Düşüncesi ve Kadın. *Toplum ve Bilim*. (105), ss. 265-283.
- Patten, S. N. (1912). "Theories of Progress", *American Economic Review*, 2 (1), ss. 61-68.
- Paul, D. B. (1995). *Controlling Human Heredity 1865 to The Present*. New York: Humanity Books.
- Paul, D. B. (2006). "Darwin, Social Darwinism and Eugenics", *The Cambridge Companion to Darwin*, Ed. Hodge, J. and Radick, G., USA: Cambridge University Press, ss. 219-245.
- Paul, D. B. and Moore, J. (2010). "The Darwinian Context: Evolution and Inheritance", *Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Ed. Bashford, A. and Levine, P., New York: Oxford University Press.
- Paul, J. (1973). "State Eugenic Sterilization History: A Brief Overview", *Eugenic Sterilization*. Ed. Robitscher, J., Illinois: Charles C Thomas.
- Pearl, R. (1912). "The First International Eugenics Congress", *Science*, 36 (926), ss. 395-396.
- Pearson, K. (1912). *The Problem of Practical Eugenics*. London: Dulau.
- Peker, R. (1935). "Partinin Yeni Programı İçin Kurultayda R. Peker'in Söylevi", *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 5 (28).
- Philp, M. (1991). "Michel Foucault", *Çağdaş Temel Kuramlar*, Ed. Skinner, Q., Ankara: Vadi Yayınları.
- Pickens, D. K. (1968). *Eugenics and The Progressives*, Vanderbilt University Press.
- Pierson, C. (2000). *Modern Devlet*, Çev. Hattatođlu, D., İstanbul: Çivi yazıları Yayınları.
- Pierson, K. (1923). *İslah-ı Irk*, Çev. Balaban, M. R., Ankara: Maarif Vekâleti.

- Pilgrim, D. (2008). The Eugenic Legacy in Psychology and Psychiatry. *International Journal of Social Psychiatry*, 54 (3), ss. 272-84.
- Pittard, E. (1934). *Anadolu*. Çev: Nuri, R., Ankara: Hakimiyet-i Milliye Matbaası.
- Platon (2005). *Devlet*, Çev. Eyüboğlu, S. ve Cimcoz, M. A., İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Pók, A. (2007). "The Politics of Hatred: Scapegoating in Interwar Hungary", *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe, 1900-1940*, Ed. Turda, M. and Weindling, P. J., Budapest-New York: Central European University Press.
- Popenoe, P. (1923). "Eugenics in France", *Journal of Heredity*, 14 (6), pp. 275-276.
- Problems in Eugenics, *Papers Communicated to The First International Eugenics Congress Held at The University of London, July 24th to 30th, 1912*, Eugenics Education Society.
- Proctor, R. N. (1988). *Racial Hygiene: Medicine Under the Nazis*. USA: Harvard University Press.
- Promitzer, C., Trubeta, S. and Turda, M. (2011). "Introduction : Framing Issues of Health, Hygiene and Eugenics in Southeastern Europe", *Health, Hygiene and Eugenics in Southeastern Europe to 1945*. Ed. Promitzer, C., Trubeta, S. and Turda, M., Central European University Press.
- Quataert, D. (1997). "The Age of Reforms, 1812-1914", *An Economic and Social History of The Ottoman Empire*, Ed. İnalçık, H. ve Quataert, D., Cambridge ve New York: Cambridge University Press.
- Quine, M. S. (1996). *Population Politics in Twentieth-Century Europe: Fascist Dictatorships and Liberal Democracies*. London and New York: Routledge.
- Rabinowicz, L. (1930). *Nüfus Meselesi*. Çev. Cemil, A., Ankara: İktisat Matbaası.
- Radical Politics, Public Health, and Latin America's Only Sterilization Law, *Hispanic American Historical Review*, 91:3, Duke University Press.
- Reilly, P. (1991). *The Surgical Solution: A History of Involuntary Sterilization in The United States*. USA: Johns Hopkins University Press.
- Rentoul, R. R. (1906). "Proposed Sterilization of Certain Mental Degenerates", *American Journal of Sociology*, 12 (3), ss. 319-327.
- Reuter, E. B. (1934). *Nüfus Nazariyeleri*, Çev. Nef'i A., İstatistik Umum Müdürlüğü, İstanbul: Devlet Matbaası.
- Rıza Tevfik. (1909), "Nüfus Meselesi ve Ehemmiyet-i Siyasiye ve İçtimaiyesi", *Ulûm-ı İktisadiye ve İçtimaiye Mecmuası*, 1 (1), ss. 34-53.
- Rifkin, J. (2001). *Darwin'in Çöküşü*. Çev. Köse, A., İstanbul: Ufuk Kitapları.
- Rodogno, D. (2006). *Fascism's European Empire: Italian Occupation During The Second World War*, USA: Cambridge University Press.
- Rodriguez, J. (2006). *Civilizing Argentina: Science, Medicine, And The Modern State*, USA: The University of North Carolina Press.

- Roll-Hansen, N. (2005). "Norwegian Eugenics: Sterilization As Social Reform", *Eugenics and the Welfare State: Norway, Sweden, Denmark, and Finland*. Ed. Broberg, G. and Roll-Hansen, N., ss. 170-213.
- Roll-Hansen, N. (2005). "The Lysenko Effect: Undermining The Autonomy of Science", *Endeavour*, 29 (5), ss. 143-147.
- Rosental, P. A. (2012). Eugenics And Social Security in France Before and After The Vichy Regime, *Journal of Modern European History*, 10 (4), ss. 540-562.
- Roskin, M. G. (2009). *Çağdaş Devlet Sistemleri*. Çev. Seçilmişoğlu, B., Ankara: Adres Yayınları.
- Rudling, P. A. (2014). "Eugenics and Racial Biology in Sweden and The USSR: Contacts Across The Baltic Sea", *Canadian Bulletin of Medical History*, 31 (1), ss. 41-75.
- Sabiha, Z. (1927). "İstikbal Davası", *Gürbüz Türk Çocuğu*, (19).
- Saerle G. R.(1979). "Eugenics And Politics İn Britain in The 1930s.", *Annals of Science*. 36 (2), ss. 159-169.
- Sağlam, T.(1943). "Tüberküloza Karşı Savaş", 4. *Üniversite Haftası Samsun*, 1943. *Sağlık Hizmetlerinde 50. Yıl* (1973). Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayını, No:422, Ankara.
- Saleeby, C. W. (1909). *Parenthood and Race Culture*. New York: Moffat Yard and Company.
- Sander, O. (1999). *Siyasî Tarih: İlkçağlardan 1918'e*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sarıkaya, M. (2008). "1925 Prag Pedagoji Kongresi'nde Bir Türk: Selim Sırrı Tarcan", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, (42), ss. 301-310.
- Sarıkaya, M. (2009). Gürbüz Türk Çocuğu Dergisinde çocuk sağlığı meselesi. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 151-164.
- Sarıkaya, M. (2012). "Gürbüz Çocuk Yarışmaları", *Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Dergisi*, 1 (1), ss. 201-224.
- Saydam, R. (1939). "Açış Nutku", *Yedinci Ulusal Türk Tıp Kurultayı*, İstanbul: Kader Basımevi.
- Scheerenberger, R. C. (1983). *A History Of Mental Retardation*, Paul H. Brooks Publishing Co.
- Schell, P. A. (2010). "Eugenics Policy and Practice in Cuba, Puerto Rico and Mexico", *The Oxford Handbook of the History of Eugenics*, Ed. Bashford, A. and Levine, P., Oxford: Oxford University Press.
- Schneider, W. H. (1982). "Toward The Improvement of The Human Race: The History of Eugenics in France", *The Journal of Modern History*, 54 (2), ss. 268-291.

- Schneider, W. H. (1990). "The Eugenics Movement in France 1890-1914", *The Wellborn Science Eugenics in Germany, France, Brazil and Russia*, Ed. Adams, M.B., New York: Oxford University Press.
- Schneider, W. H. (1986). "Puericulture, and The Style of French Eugenics", *History and Philosophy of the Life Sciences*, 8 (2), ss. 265-277.
- Selden, S. (2005). "Transforming Better Babies Into Fitter Families: Archival Resources and The History of The American Eugenics Movement 1908-1930", *American Philosophical Society*, 149 (2), ss. 199-225.
- Selek, S. (1981). *Anadolu İhtilâli*. İstanbul: Örgün Yayınevi.
- Selim Sırrı, [Tarcan] (1926). *Sporcu Neler Bilmeli?* İstanbul: İkbâl Kütüphanesi.
- Selim Sırrı, [Tarcan] (1932). *Beden Terbiyesi: Oyun, Cimnastik, Spor*, İstanbul: Devlet Basımevi.
- Selim Sırrı, [Tarcan] (1934). *Radyo Konferanslarım II*, Ülkü Matbaası.
- Shorter, F.C. (1985). "The population of Turkey After the War of Independence", *International Journal of Middle East Studies*, (17), ss. 417-441.
- Sihhiye Mecmuası (1942). Ankara: T. C. Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekaleti.
- Sıtma Mücadelesi Kanunu (1926). Kanun No: 839. Resmi Ceride: 29 Mayıs 1926, Sayı:384.
- Smith, J. M. (1997). *Evrım Kuramı*. Çev. Portakal, H., İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Soysal, Ş. S. (1942a). "Çocuk Hastalıkları", 3. *Üniversite Haftası Elazığ*, İstanbul Kenan Matbaası.
- Soysal, Ş. S. (1942b). "Çocuk Terbiyesi ve Düzensizlikler", *Elazığ 3. Üniversite Haftası*. İstanbul: Kenan Matbaası.
- Spektorowski, A. and Mizrachi, E. (2004). "Eugenics and The Welfare State in Sweden: The Politics of Social Margins and the Idea of a Productive Society", *Journal of Contemporary History*, 39 (3), ss. 333-352.
- Spiro, J. P. (2009). *Defending the Master Race: Conservation, Eugenics, and The Legacy of Madison Grant*, Canada: University of Vermont Press.
- Stepan, N. L. (1990). "Eugenics in Brazil 1917-1940", *The Wellborn Science Eugenics in Germany, France, Brazil and Russia*. Ed. Adams, M. B., New York: Oxford University Press.
- Stepan, N. L. (1991). *The Hour Of Eugenics: Race, Gender and Nation in Latin America*, Ithaca and London: Cornell University Press.
- Stern, A. (1999). *Eugenics Beyond Borders: Science and Medicalization in Mexico and the U.S West 1900-1950*. Chicago: University of Chicago.
- Stern, M. A. (2005a). *Eugenic Nation: Faults and Frontiers of Better Breeding in Modern America*, Berkeley: University of California Press.
- Stern, M. A. (2005b). "Sterilized in The Name of Public Health", *American Journal of Public Health*, 95 (7), ss. 1128-1138.

- Stern, M. A. (2011). "The Hour of Eugenics in Veracruz, Mexico: Radical Politics, Public Health, and Latin America's Only Sterilization Law", *Hispanic American Historical Review*, 91 (3), ss. 431-443.
- Sternhell, Z. (2015). "Faşizm", *Karşılaştırmalı Faşizm Çalışmaları*. Der. Iordachi, C., Çev. Ilgar, İ., İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Stone, D. (2002). *Breeding Superman: Nietzsche, Race and The Eugenics Edvardian and Interwar Britain*. Liverpool: Liverpool University Press.
- Swain, S. and Hillel, M. (2010). *Child, Nation, Race and Empire: Child Rescue Discourse, England, Canada and Australia 1850-1915*, Manchester: Manchester University Press.
- Şakir, N. (1935). "Alkolden Başka Zehirlerle Toksikomani (Uyuşturucu Maddelerle) Klinik Tedavi ve Mücadele", *Altıncı Ulusal Türk Tıp Kurultayı*, Ankara: Kader Matbaası.
- Şenel, A. (1993). *İrk ve Irkçılık Düşüncesi*. İstanbul: Bilim ve Sanat, Yayınevi.
- Şevket Süreyya, [Aydemir] (1932). Çok Nüfuslu Anadolu. *Kadro*, 2 (5).
- Şose ve Köprüler Kanunu (1929). Kanun No: 1525, İkinci Fasıl.
- Tanoğlu, A. (1953). "Bulgaristan Türklerinin Son Göç Hareketi", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, (14), ss. 129-161.
- Tarcan, S. S. (1940). *Şimalin Üç İrfan Diyarı: Finlandiya-İsveç-Danimarka*. İstanbul: Ülku Basımevi.
- Tavat, S. (1941). "Verem ve Vereme Karşı Savaş", *III. Üniversite Haftası Elazığ*.
- Tekeli, İ. (1990). Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Nüfusun Zorunlu Yer Değiştirmesi ve İskan Sorunu, *Toplum ve Bilim*, (50), ss. 49-71.
- Tevfik Remzi, [Kazancıgil] (1909). "Nüfus Meselesi ve Ehemmiyet-i Siyâsiye ve İçtimaiyesi", *Ulum-i İktisadiye ve İçtimaiye Mecmuası*, 1(1).
- Tevfik Remzi, [Kazancıgil] (1928). "Türk Irkının Hıfzıssıhhası ve Millî Şuuru", *Hayat Mecmuası*, 3 (75).
- Tevfik Remzi, [Kazancıgil] (1933). "Eugenik", *Klinik Tıbbi Gazete*, 1(1), ss. 41-44.
- Tevzii Arazi Talimatnamesi* (1938).R.G. Bulmaç.
- Thomson, J. A. (1915). "The Second Galton Lecture: Eugenics and War", *Eugenic Review*, 7 (1), ss. 1-14.
- Thorne, B. M. (2011). "Assimilation, Invisibility and The Eugenic Turn in The "Gypsy Question" in Romanian Society 1938-1942", *Romani Studies*, 21 (2), ss. 177-206.
- TİCİ, (1923). *Teşkilat ve Nizam-ı Umumiye*, İstanbul: TİCİ Yayını-Ahmet İhsan Matbaası.
- TİCİ (1926). *Üçüncü Umumi Kongresi* (26 Eylül – 3 Teşrinievvel 1926), İstanbul: Millî Matbaa.

- Tietze C, and Henshaw S. K (1986). *Induced Abortion: A World Review*. New York: The Guttmacher Institute.
- Tiner, Ş. H. (1938). "Eugenik Bahsine Umumi Bir Bakış", *Yedinci Millî Türk Tıp Kurultayı 17-19 Ekim 1938 Ankara*. İstanbul: Kader Basımevi.
- Togay, M. F. (1941). "Nüfus Sayımının Politika Bakımından Önemi", *Nüfus Me-selesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*. Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Tokgöz, A. İ. ve Köyden, K. (1936). *Dr. Besim Ömer Akalın*. Ankara: Ülkü Hal-kevleri Matbaası,
- Tokgöz, S. K. (1938). *Öjenizm (Irk Islahı)*. Ankara: Sümer Basımevi.
- Toprak, Z. (2012). *Darwin'den Dersim'e Cumhuriyet ve Antropoloji*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Turda, M. (2007). "The First Debates on Eugenics in Hungary 1910-1918", *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe 1900-1940*, Eds: Turda, M. and Weindling, P. J., Budapest: Central European University Press, ss. 185-221
- Turda, M. and Weindling, P.J. (2007). Introduction: Eugenics, Race and Nati-on in Central and Southeast Europe 1900-1940: A Historiographic Overvi-ew", *Blood and Homeland: Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe 1900-1940* Eds: Turda, M. and Weindling, P.J., Budapest: Central European University Press, ss. 1-22.
- Turda, M. (2010a). *Modernism and Eugenics*. USA: Palgrave MacMillan.
- Turda, M. (2010b). "Focus on Austria and Germany: New Scholarship on Eu-genics", *Social History of Medicine*, 23 (2), ss. 408-418.
- Turda, M. (2013). In Pursuit Of Greater Hungary: Eugenic Ideas of Social and Biological Improvement 1940-1941, *The Journal of Modern History*, 85 (3), ss. 558-591.
- Turda, M. and Gillette, A. (2016). *Latin Eugenics in Comparative Perspective*. London-NewYork: Bloomsbury Academic.
- Turhan, T. (1926). "Gürbüz Çocuk Nasıl Meydana Gelir?", *Gürbüz Türk Çocuğu, II*, (Kasım 1926), ss. 8-9.
- Tümay, S. (1943). "Erken ve Cılız Doğan Prematüre-Debillerin Beslenme ve Korunması", 4. *Üniversite Haftası Samsun*, İstanbul: Kenan Matbaası.
- Türk Ceza Kanunu*, (1926). Kanun No: 765. Dördüncü Fasil.
- Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun* (1936), Kanun No:3038.
- Türk Medeni Kanunu* (1926). Kanun no: 743, Düstur, VII, 3.Tertip.
- Türk Kanunu Medenis'i'nin 88. Maddesini Tâdil Eden Kanun* (1938). Kanun No: 3453, Düstur, XIX, 3. Tertip.

- Türk Spor* (1930). No: 17, 23 Ocak 1930.
- Türk Spor* (1932). No: 149, 13 Ağustos 1932.
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hifzıssıhha Müessesesi Hakkında Kanun* (1928). Kanun No: 1267.
- Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti Nizamname-i Esasisi*, 1925. Ankara: THEC.
- Türkiye Kızılay Gençlik Kurumu Talimatnamesi* (1943). Ankara: Sümer Matbaası.
- TÜSİAD (1999). *Türkiye'nin Fırsat Penceresi Demografik Dönüşüm ve İzdüşümleri*, İstanbul: TÜSİAD Yayınları.
- Tyor, P. (1972). *Segregation or Surgery: The Mentally Retarded in America 1850-1920*, University Microfilms.
- Ulus Gazetesi*, 19 Mayıs 1937.
- Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkındaki 2739 Sayılı Kanuna Ek Kanun* (1938). Kanun No: 3466.
- Umumi Hifzıssıhha Kanunu*. (1930). Kanun No:1593, Tertip: 3 Cilt : 11.
- Urbanowicz, C. (1990). *Charles Darwin*, USA: California State University.
- Uyuşturucu Maddeler Hakkında Kanun* (1928). Kanun No:1369.
- [Uzman], M. O. (1933). "Cumhuriyetin Sıhhat Siyaseti", *Osman M. Sıhhat Almanakı*. İstanbul: Kader Matbaası.
- Uzman, M.O. (1935a). *Eugenic, İdiş, Kısır Eyi Çocuk Yetiştirme Hakkında İki Konferans*, Ankara: Kader Matbaası.
- Uzman, M. O. (1935b). "Serirî Cepheden Alkolisma", *Altıncı Ulusal Türk Tıp Kurultayı*, Ankara: Kader Matbaası.
- Uzman, M.O. (1939). *Öjenik*. Ankara: C.H.P. Konferanslar Serisi Kitap.
- Uzun, H. (2010). "Milletin İradesiyle Oluşan Bir Bayram: Atatürk'ü Anma 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ve Atatürk Döneminde Kutlanması", *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 6 (24), ss.109-125.
- Üçok, C. (1949). *Siyasî Tarih*, Ankara: Güney Matbaa.
- Ülman, Y. I. (2004). "Osmanlıdan Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Bir Aydın Portresi: Besim Ömer Akalın 1861-1940", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 10 (11), ss. 435-464.
- Ünder, H. (2003). "Türkiye'de Sosyal Darwinizm Düşüncesi", *Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce*, (4), ss. 427-437.
- Üstel, F. (2005). *Makbul Vatandaşın Peşinde II. Meşrutiyet'ten Bugüne Vatandaşlık Eğitimi*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Vallois, H. V. (1975). *İnsan Irkları*. Çev. Tunakan, S., Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Wecker, R. (2012). Eugenics in Switzerland Before and After 1945 A Continuum?, *Journal of Modern European History*, 10 (4), ss. 519-539.

- Weindling, P. J. (1989). *Health, Race and German Politics Between National Unification and Nazism 1870-1945*, USA: Cambridge University Press.
- Weindling, P. J. (2015). *Victims and Survivors of Nazi Human Experiments: Science and Suffering in the Holocaust*, Bloomsbury Academic.
- Weiss, S. F. (1990). "The Race Hygiene Movement in Germany 1904-1935", *The Wellborn Science Eugenics in Germany, France, Brazil and Russia*, Ed. Adams, M.B., New York: Oxford University Press.
- Welshman, J. (1997). Eugenics and public health in Britain, 1900-1940: Scenes from provincial life. *Urban History*, 24(1).
- Witkowski, J. A. (2008). "Charles Benedict Davenport 1866-1944", *Davenport's Dream: 21st Century Reflections on Heredity and Eugenics*, Ed. J. A. Witkowski and J. R. Ingles, Cold Spring Harbor Laboratory Press, ss. 35-58.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yalın, Z. G. (1939). *Millî Varlık Bakımından Sağlık*, Ankara: CHP Konferanslar Serisi Kitap 13.
- Yaman, K. (1938). *Gençlik Kır Konakları*, Kızılay Gençlik Kurumu Neşriyatı. İstanbul: Devlet Basımevi.
- Yavaş, G. (2015). "İtalya Cumhuriyeti", *Çağdaş Siyasal Sistemler*, Ed. Durgun, Ş. ve Aykaç, B., Ankara: Alter Yayıncılık.
- Yerel, F. Ş. (1941). "Sayısını Bilen Ulus", *Nüfus Meselesi ve Nüfus Sayımı Hakkında Fikirler*. Ankara: Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü.
- Yılmaz, H. (2007). *Michel Foucault'un Biyo-İktidar Kavramı Çerçevesinde Nazi Dönemi Propaganda Belgesellerinin Analizi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Young, T. (1980). *The Eugenics Movement and The Eugenic Idea in Britain 1900-1914: A Historical Study*. Phd Thesis, The London School Of Economics And Political Science.
- Yücel H. A. (1994). *Türkiye'de Orta Öğretim*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yüceuluğ, R. (1942). "Türkiye'nin Nüfus Durumu", *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 28 (15).
- Zingali, G. (1932). *Nüfusun Kemiyet ve Keyfiyetçe İnkışafı İçin İtalya'da Alınan Tedbirler*, Çev. Adil, Y., Ankara: İstatistik Umum Müdürlüğü Yayını.
6. *Ulusal Tıp Kongresi* (1935). Alkolden Başka Zehirlerle Toksikomani. Raporu Yazan: Nazım Şakır, Ankara, İstanbul: Kader Matbaası.